יום א', י"א בחשון תשס"ט (09 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל-אַבְרָם לֶךְ-לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ." [בראשית י"ב 1]
= בפתיחה זו לפרשת "לך-לך" שאותה קראנו השבת, שואלים המפרשים על אודות כפל הלשון: **לך לך** – מהי באה ללמדנו. כל אחד מפרש לדרכו שלו, וגם ר' יוסף חיים זצ"ל [בעל ה-"בן איש חי"] בספרו "עוד יוסף חי", וזאת בהקדים את המעשה הבא:

מעשה באחד שראה בחלום סולם גדול שיש בו אלף מדרגות, והמלך היה עולה בסולם ההוא ומגיע לחציו – למדרגה ה-500. בבוקר הלך אצל המלך, וסיפר לו את החלום, וישמח המלך על חלומו, ויצו לתת לו אלף זהובים במתנה.
והנה אשת השכן שמעה משכינתה מה שהרויח בעלה מסיפור החלום הזה, ותאמר לבעלה: הנה השכן ראה את המלך שהגיע לחצי הסולם ונתן לו המלך 1000 זהובים. אתה תלך היום אצל המלך ותספר לו חלום כמו חלומו של השכן, אך תספר לו שראית שהמלך עלה לראש הסולם למדרגת האלף, ובוודאי בשל כך הוא יתן לך 10,000 זהובים.
הלך הלה בעצת אשתו לבית המלך, ויספר למלך כי ראה בחלום הלילה שעלה המלך בסולם והגיע למדרגת ה-1000 שבראש הסולם. ויצו המלך להשליך את זה החולם מן הגג לחצר, יען כי זה חלום רע.
וכשנשאל המלך לפשר החילוק בין השכן הראשון לשכן השני, ענה ואמר: בחלומו של השני אשר ראה אותי עולה עד סוף הסולם, לא נותרו יותר מדרגות לעלות בהם, אם כן מה שנותר לי מכאן ולהבא זה רק **לרדת**. אבל הראשון שראני בחצי הסולם, נמצא שיש לפניי עוד עליות רבות לעלות בהם. ומה שיש בידי כח וממשלה עתה הוא עודנו בחצי, לכך שמחתי בחלומו ונתתי לו מתנות על חלום טוב זה.

כעת, על-פי המעשה הנ"ל, ניתן לפרש את דברי ה' יתברך לאברהם אבינו באומרו: "לך-לך", דהנה ידועים דברי חז"ל "כי המלאכים נקראים 'עומדים', וכמו שכתוב: "...וְנָתַתִּי לְךָ מַהֲלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה." [זכריה ג' 7], וזאת בשל העובדה הפשוטה שאין להם יצר הרע ואינם עשויים מחומר עכור, ולכך אין להם ירידה רוחנית, וממילא גם עליה לא שייכת בהם, ולכן קרויים הם "עומדים".
לעומתם, האדם כאשר הוא צדיק, בשם "הולך" יקרא, כי על ידי מלחמתו ביצרו בתמידות ועל ידי כך שגובר עליו, **הוא הולך ועולה ממדרגה למדרגה**. וזה שרמז הקב"ה לאברהם: "לך לך". רצה לומר תואר "לֶךְ" יש "לְךָ", ולא תואר "עומד", ובכך רצה יתברך ליעצו שלא יחשוב לעצמו שהגיע לגדר השלימות ונמצא שהוא עומד במקומו שאין לפניו עוד מדרגות לעלות בהם ולא דרך ארוכה ללכת בה, אלא עליו כל הזמן להמשיך ולהתעלות עד זיקנה ושיבה כי אדם לעמל יולד. = ["תורה וחיים"]

ΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩΩ

מעניין הליכה בדרך לעניין קבורה בדרך...
היום, **י"א בחשון**, הוא **יום פטירתו של רחל אמנו**, נכדתו של אברהם אבינו, וביום זה גם נולד בנה השני, **בנימין**. מיתת רחל אינה דבר פשוט ושגרתי, אלא עניין מסובך שליוה

"כֹּה אָמַר ה' קוֹל בָּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְכִי תַמְרוּרִים--רָחֵל מְבַכָּה עַל-בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל-בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ. כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם-ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ-תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם-ה' וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם." [ירמיה ל"א 14-16]

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', י"א בחשון תשס"ט (09 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

את יעקב אבינו כל יום מימי חייו. ביום מותו מבקש יעקב מיוסף: "אַל-נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרָיִם. וְשָׁכַבְתִּי עִם-אֲבֹתַי ... וּקְבַרְתַּנִי בְּקִבְרָתָם..." [בראשית מ"ז 29-30] יעקב יודע שבקשתו תעורר תמיהות ביוסף; הרי יעקב קבר את רחל ב**דרך**, ולא הביאה עד מערת המכפלה, אפילו לא עד בית לחם.

אומר רש"י [שם מ"ח 7] "ואקברה שם – ולא הולכתיה אפילו לבית לחם להכניסה לארץ, וידעתי שיש בלבך עלי...", "ולא תאמר שעכבו עלי גשמים" יעקב אינו מחפש תירוצים והצדקות למעשהו, זו אינה הסיבה שהשאירה שם.

הוא יודע שיוסף הצדיק הוא אחד מגדולי מלמדי הזכויות, כשם שנהג עם אחיו כאשר ניחם אותם: "וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹקִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה ... " [שם נ' 20] כך רצה רבונו של עולם, הכל חשבון אלוקי: הנה,עכשיו יש בכוחי להביא הצלה לכולם. יוסף מעולם לא סיפר לאביו כיצד הגיע למצרים, וחז"ל אומרים שיוסף נמנע מלהיות עם אביו ביחידות כדי שזה לא ישאל אותו ויצטרך לספר מה עשו לו אחיו. יוסף הוא מן הגדולים שבין **שומרי הלשון**, ולא היה לו כל תענוג נקמתי לספר ליעקב את מעשי אחיו.

יעקב אבינו, שמכיר במידתו זו של בנו, אומר לו: אתה וודאי חושב שבגלל הגשמים השכיחים בחודש חשון קברתיה בדרך, אין זה כך, אלא זה חשבון אלוקי. "על פי הדיבור [של הקב"ה] קברתיה שם." [שם מ"ח 7]

מדוע דווקא בדרך?

כדי שכאשר יגלה נבוזראדן את עם ישראל, ותצאנה שיירות של אלפי יהודים עם הנשים, הילדים והציוד, ויהיו שבורים ומרודים וסובלים מהתעללויות האויב, תצא רחל על קברה ו**תבכה** ותבקש עליהם רחמים, שנאמר: "...קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע ... רָחֵל מְבַכָּה עַל-בָּנֶיהָ..." [ירמיה ל"א 14] והקב"ה ישיב: "... יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם-ה' ... וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם." [שם שם 15-16] קבורה זו אינה מקרית. רחל היא הכוח הפועל באומה הישראלית, שבזכותו האומה מחזיקה מעמד אפילו במצבים היותר נוראים, וגם בניה שבים למקומם, "וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם."

שיבה זו אינה תהליך טבעי. עם אחר, לאחר שהיה עובר צרות ושמדות, הריגת גוף ושריפת נשמה, ודאי היה כבר עובר וכלה מן העולם. ואולם בעם ישראל יש כח מיוחד הנקרא "הכח של רחל" המחיה אותו. הרי לא כולנו בני רחל, אלא רק יוסף ובנימין. רובנו בני שבט יהודה, אך כולנו אומרים: "רחל אמנו". שרה ורבקה הן ודאי אמהותינו, ורחל – למרות שמבחינה ביולוגית מדוייקת ייתכן ואין היא אמנו – הרי שמבחינה הכח הרוחני שלה היא אמנו. המציאות הפרקטית-הגיאוגרפית של קבורתה בדרך, שייכת לעניינה של רחל לעזור לבנים להחזיק מעמד בדרך ולהגיע לסופה.

"כֹּה אָמַר ה' קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים--רָחֵל מְבַכָּה עַל-בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל-בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ. כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם-ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ-תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם-ה' וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם." [ירמיה ל"א 14-16]

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום א', י"א בחשון תשס"ט (09 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

לא הכל פשוט בחיים, לא תמיד נמצאים בבית, מקום בו מוגנים מבחינה חומרית ורוחנית. לפעמים נמצאים בדרך, והדרכים הן בחזקת סכנה. עם ישראל נמצא בדרך, כל העולם עדיין בדרך. לפני יציאה לדרך הכל נעים וטוב, גם סופה נפלא, אבל היא – הדרך – עצמה קשה מאד. כיצד לא למעוד, כיצד לשרוד על-מנת לחזור הביתה ולשם כך יש צורך בכח אלוקי מיוחד, שבו מצויד עם ישראל, וזהו כוחה של רחל. כל ההיסטוריה האישית של רחל, חייה ומותה, הם "בדרך". ["אשת חיל" – ר' ש' אבינר]

"כֹּה אָמַר ה' קוֹל בָּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים--רָחֵל מְבַכָּה עַל-בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל-בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ. כֹּה אָמַר ה' מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדְּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם-ה' וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב. וְיֵשׁ-תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם-ה' וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם." [ירמיה ל"א 14-16]

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל